

Adviezen- en besluitenlijst

ADVIEZEN en **besluiten** n.a.v. zes stakeholder- en expertmeetings in voorbereiding op beoordelingen 2024, gehouden in de periode van februari-april 2024.

Deelnemende organisaties voor expertmeetings (25 experts betrokken):

QuestionMark, Universiteit Utrecht, WUR, Wakker Dier, True Food Projects, Louis Bolk Instituut, CLM, RIVM, Voedingscentrum, Solidaridad, Good Fish Foundation, Stichting de Noordzee.

Deelnemende organisaties voor stakeholdermeeting:

ACM, Alliantie Verduurzaming Voedsel, Consumentenbond, FNLI, Greendish, NVWA, RVO, Schuttelaar & Partners, Veneca, Stichting Reclame Code (CBL kon niet aanwezig zijn) en subsidieverlener Ministerie van LNVV.

ADVIES: Wettelijk verplichte logo's (zoals gevarensymbolen) niet tussen zwakke beeldmerken zetten, dus niet bij 'overige logo's', omdat je niet de indruk wilt wekken dat die vergelijkbaar zijn met zwakke beeldmerken.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en we zetten wettelijk verplichte logo's niet tussen zwakke beeldmerken. In de Keurmerkenwijzer (KMW) komen wettelijke logo's onder het kopje 'Informatielogo's'. Deze staan tussen de beeldmerken waarvan we de ambitie op duurzaamheid kunnen inschatten (met scores, die staan bovenin), en zwakke logo's waarvan we dat niet kunnen, omdat de controle niet onafhankelijk is en/of er geen eisenpakket is (die staan onderin).

ADVIES: Het is belangrijk als een keurmerk vraagt van alle ketenschakels dat zij zich laten certificeren. Dit vraagt echter wel veel van de sector. Straf keurmerken die dit niet vragen niet hard af met punten aftrek, maar benoem het wanneer het keurmerk het wel vraagt.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en we benoemen het in de toelichtende tekst onder betrouwbaarheid als alle ketenschakels gecertificeerd moeten zijn.

ADVIES: Communiceer over alle Topkeurmerken even actief, tenzij een duidelijke objectieve grens gesteld kan worden wanneer een Topkeurmerk meer naar voren wordt geschoven, bijv. o.b.v. marktaandeel. Dit om subjectiviteit in de communicatie te voorkómen.

Context: Eerder communiceerde Milieu Centraal in de campagne over Topkeurmerken alleen de meest voorkomende. Er was nog een lijstje van minder voorkomende Topkeurmerken die wel als Topkeurmerk in de KMW stonden, maar waarover niet actief werd gecommuniceerd.

Besluit: Dit advies nemen we mee. Afhankelijk van hoe lang de lijst met keurmerken met een Top-predicaat is na de huidige beoordelingsronde, moeten we wellicht nadenken over een objectief afkappunt om te bepalen over welke keurmerken we actief communiceren.

NB: we zullen hoe dan ook niet over alle nationale biologische keurmerken die gelijkgesteld zijn aan EU-biologisch communiceren, we communiceren alleen over EU-biologisch keurmerk.

ADVIES: Predicaat Topbedrijfslogo's niet meer uitdelen. Onder experts is weinig support voor het aanhouden van topbedrijfslogo's. Waarschijnlijk ontstaan ze in deze ronde al niet als gevolg van het aanscherpen van de criteria over governance (onder betrouwbaarheid en transparantie).

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over.

ADVIES: 'Topkeurmerk Klimaat' niet meer gebruiken. Het heeft een functie gehad in de vorige beoordelingsronde, maar nu is het een te beperkte scope. Wel benoemen als een keurmerk extra stappen zet op het gebied van klimaat.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over.

ADVIES: Klimaatneutraal vlees/zuivel niet specifiek belonen. Dit omdat de grootste oplossing van het probleem bij vlees niet zit in reductie van broeikasgasuitstoot, maar in verminderen van de consumptie van dierlijke producten (en dus productie ervan). Dus leidt af van de werkelijke issues.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over.

ADVIES: Verwerk het streng in de score voor ambitie op duurzaamheid indien niet alles van een relevant ingrediënt gecertificeerd is. Voorstel (de definitieve afkappunten en hoe daarmee in de score wordt omgegaan worden bepaald o.b.v. wat voorkomt in certificatieschema's):

≥90%: normale score

70/75-90%: punt aftrek van scores op duurzaamheidsaspecten

≤70/75: score 0: want dit is misleiding

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en zal deze consequenties in de scores op duurzaamheid verwerken indien niet alle ingrediënten gecertificeerd zijn.

ADVIES: effecten van een maatregel kunnen mee tellen bij verschillende deelaspecten. Geen kunstmest gebruiken betekent vermijding van klimaatimpact, maar niet automatisch netto lagere uitstoot. Heeft ook effect op de bodem. Vergelijkbaar heeft weidegang gunstige effecten voor dierenwelzijn en beperkt het de ammoniakuitstoot.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en zal maatregelen waar relevant bij verschillende deelaspecten laten meetellen. Als het een ander effect betreft, geeft dit geen dubbeltelling.

ADVIES: Een keurmerk met een ontwikkelmodel PLUS goede begeleiding van de producenten naar volgende eisen, kan worden beoordeeld op het hoogste ambitieniveau (dat pas verplicht is na een paar jaar deelname), omdat dan de kans groot is dat boeren eraan zullen voldoen. Bij voorkeur zijn dan gegevens bekend van jaarlijks % gecertificeerden en % in ontwikkeltraject. Het moet duidelijk zijn dat veel boeren door-ontwikkelen. Ook technische assistentie en begeleiding kunnen worden beloond, omdat dit een financiële/economische waarde vertegenwoordigt, evenals 'in kind'-bijdragen, zoals leveren van plantgoed.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en zal bij ontwikkelmodellen het uiteindelijke verplichte eisenpakket beoordelen (en dus niet meer alleen wat in het eerste jaar van certificering verplicht is). Voorwaarde is wel dat het certificatieschema degelijk is opgezet en de ontwikkelcriteria tijdig zijn gecommuniceerd zodat producenten er naartoe kunnen werken, en producenten worden begeleid in hun ontwikkeling naar het volgende niveau.

ADVIES: Keuzemaatregelen kunnen worden meegenomen in de beoordeling op ambitie indien ze ongeveer gelijkwaardig zijn en ook wel substantieel bijdragen aan de duurzaamheid (geen cherry-picking mogelijk). Het is echter niet aan Milieu Centraal om dat in te schatten; het keurmerk moet aantonen wat hun keuzemaatregelen bijdragen t.o.v. het verplichte deel.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over. Keuzemaatregelen tellen alleen mee 'ter afronding', en worden niet elk als apart criterium meegenomen in de beoordeling.

ADVIES: Middelvoorschriften verdienen meer beloning dan doelvoorschriften. Middelvoorschriften zijn concreter en daarmee is het minder onzeker of eraan voldaan wordt, dat is beter. Bij doelvoorschriften moet het keurmerk aannemelijk maken dat deze gehaald worden. Bij doelvoorschriften is het beter als er specifieke (jaarlijkse) subdoelen zijn gedefinieerd.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en hecht meer waarde aan middelvoorschriften dan aan doelvoorschriften. Concreter is beter.

ADVIES: Beloon een integrale benadering, om te voorkomen dat er grote trade-offs zijn door focus op een enkel aspect. Er kunnen spanningsvelden bestaan tussen verschillende criteria; bijv. tussen klimaat- en milieudoelen, of tussen milieu- en dierenwelzijnsdoelen. Een keurmerk moet proberen op alle niveaus zo goed mogelijke effecten te bewerkstelligen, vandaar dat het beloond moet worden als ze op alle relevante deelaspecten eisen stellen.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en waardeert een integrale benadering meer dan een vergaande ambitie op een enkel aspect. Dit om te voorkomen dat door een positief effect op één deelaspect, een ander deelaspect verergert of totaal wordt genegeerd.

ADVIES: Om gehoor te geven aan de roep uit de sector om keurmerken (zichtbaar) te belonen die een hogere inkoopprijs of premie aan gecertificeerde boeren afdwingen, kan Milieu Centraal eerst een inventarisatie maken van wat keurmerken nu doen op dit vlak. Een keurmerk moet aantonen of uitleggen dat wat ze bovenwettelijk doen, gunstig is voor hun producenten. Dit kan gaan over een inkooppremie voor gecertificeerde producten, en/of afzetgarantie, en/of andere vormen. Langlopende contracten kunnen ook wurgcontracten blijken en zijn dus niet zonder meer positief. Het is goed om keurmerken in de KMW visueel te belonen voor goede initiatieven op dit vlak, en bij beeldmerken die hier niets aan doen te melden 'Dit beeldmerk doet niets aan...'. Bij productgroepen geproduceerd in de EU moet vermeld worden 'Dit gaat niet over arbeidsomstandigheden'. Doe eerst een inventarisatie, en eventueel nu al, maar mogelijk pas bij een volgende beoordelings-ronde hier uiting aan geven in de KMW.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en maakt een inventarisatie van de manieren waarop keurmerken hun producenten financieel ondersteunen. Ook kijkt Milieu Centraal wat technisch en communicatief haalbaar en functioneel is, om een bijdrage aan het verdienmodel van boeren zichtbaar te maken in de KMW. Op basis van de inventarisatie in de huidige beoordelingsronde, zal een vorm worden bedacht voor weergave in de Keurmerkenwijzer.

ADVIES: Weeg het mee in de beoordeling als specifieke eisen gelden t.a.v. verschillende levensfasen van dier (bijv. kalveren, zoogkoeien, melkkoeien, vleesdieren, ouderdieren, broederdieren/haantjes). Weeg dit mee ter afronding van de score.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over en geeft in het beoordelingsformulier aan of specifieke eisen zijn geformuleerd voor verschillende levensfasen.

ADVIES: Beoordeel in de productgroep vis, schaal- en schelpdieren de algemene eisen, en kijk bij vissoort-specifieke secties naar zalm. Kijk wel ook of er eisen zijn t.a.v. specifieke vistechnieken, zoals bij bodemberoerende visserij.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafels over.

ADVIES: Geef in de productgroep vis, schaal- en schelpdieren aan in de beoordeling of er specifieke eisen zijn opgesteld t.a.v. Mens&Werk bij voerproductie en beloon dit.

Besluit: Milieu Centraal neemt het advies van de experttafel over.